Bwrdd y Coleg, 20 Tachwedd 2024 (9:30 – 12:30), Coleg Cambria, Wrecsam

COLEG CYMRAEG CENEDLAETHOL

Yn bresennol

Aelodau'r Bwrdd:	Dr Aled Eirug (Cadeirydd)
	Rhys Evans
	John Hayes
	Meri Huws
	Yr Athro Pedr ap Llwyd
	Llinos Roberts
	Yr Athro Enlli Thomas
Sylwedydd:	Alan Jones (Llywodraeth Cymru)
Swyddogion:	Dr Ioan Matthews, Prif Weithredwr
	Dr Dylan Phillips, Cyfarwyddwr Addysg Uwch ac Ysgrifennydd
	Gwenllïan Griffiths, Cyfarwyddwr Polisi, Cyfathrebu ac Ymgysylltu
	Dr Dafydd Trystan, Cyfarwyddwr Datblygu Strategol, Addysg Bellach a Chofrestrydd
	Gwenllïan Owen, Uwch Reolwr Addysg Uwch
	Mari Fflur, Uwch Reolwr Polisi
	Suzanne Lewis, Uwch Reolwr Gwasanaethau Corfforaethol (gwrando mewn)
	Dr Lowri Morgans, Uwch Reolwr Addysg Bellach a Phrentisiaethau (gwrando mewn)
Ymddiheuriadau:	Angharad Roberts, Ann Beynon, yr Athro Anwen Jones, Nia Elias (Aelodau'r Bwrdd)
	Deio Owen (Sylwedydd, Cynrychiolydd Myfyrwyr)

Cofnodion Cyfarfod 20 Tachwedd 2024 – cyfarfod llawn

1. Croeso, ymddiheuriadau a materion rhagarweiniol

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
1.1	Estynnwyd croeso i bawb a oedd yn bresennol yn y cyfarfod.		
1.2	Croesawyd Alan Jones fel sylwedydd i'r cyfarfod.		
1.3	Nodwyd ymddiheuriadau gan aelodau'r Bwrdd sef Angharad Roberts, Ann Beynon, Anwen Jones a Nia Elias.		
1.4	Nodwyd ymddiheuriadau gan sylwedydd cynrychiolaeth myfyrwyr, Deio Owen.		
1.5	Estynnwyd cydymdeimlad i Nia Brown, Lowri Morgans a Dafydd Trystan yn dilyn profedigaethau.		
1.6	Diolchwyd i Llinos Roberts am gynnig Coleg Cambria fel lleoliad cyfarfod y Bwrdd.		

2. Datganiadau o ddiddordeb

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser

2.1	Atgoffwyd yr aelodau o'r drefn lle gofynnir i aelodau nodi unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb ychwanegol at y rheiny a nodwyd eisoes yn y Gofrestr Buddiannau.		
2.2	Rhannwyd copi caled o ddatganiad buddiannau'r aelodau a gofynnwyd i'r aelodau wirio'r cynnwys a llofnodi i gadarnhau bod y datganiad buddiannau yn **gofnod cywir a chyfredol** o'u buddiannau a'u dychwelyd i Dr Dylan Phillips yn y cyfarfod.		

3. Adroddiad y Prif Weithredwr

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
3.1	Darparwyd adroddiad ar lafar gan Dr Ioan Matthews.		
3.2	Mae trafodaethau gyda swyddogion Llywodraeth Cymru ar gyllideb 2025/26 ar waith. Bydd aelodau'r Bwrdd yn cofio bod Llywodraeth Cymru a Phlaid Cymru wedi ymrwymo, cyn i'r Cytundeb Cydweithio ddod i ben, i ail-broffilio'r cynnydd yn y gyllideb nas darparwyd yn 2024/25 i flwyddyn ariannol 2025/26.		
3.3	Mae cyfarfod ar y cyd gydag Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg, Mark Drakeford AS, a Gweinidog Addysg Uwch ac Addysg Bellach, Vikki Howells AS, gyda'r Coleg wrthi'n cael ei drefnu.		

3.4	Nodwyd bod nifer o gyfarfodydd gyda rhanddeiliaid wedi digwydd yn ystod y cyfnod diwethaf. Gweler y manylion yn yr adroddiad.		
3.5	Gofynnwyd a ddylai Cadeirydd Bwrdd y Coleg dderbyn gwahoddiad i fod yn aelod o fforwm Cadeiryddion Prifysgolion Cymru a nodwyd bod cais wedi ei wneud yn y gorffennol a chytunwyd i roi cais arall am hyn.	Trafod perthynas gyda fforymau Prifysgolion Cymru tu allan i'r cyfarfod ac adrodd nôl.	
3.6	Trafodwyd datblygiad y fforwm ysgolion, pwysigrwydd adeiladu ymddiriedaeth er mwyn symud tuag at gydweithio strategol rhwng y Coleg a CYDAG.		
3.7	Holwyd am fanylion rhai o’r prosiectau sydd ar waith i ddenu cynulleidfaoedd newydd at y ddarpariaeth Gymraeg mewn addysg uwch, megis y pecyn technegau newid ymddygiad, animateurs iaith, a phrosiect methodolegau addysgu. Bydd cyfle i aelodau dderbyn diweddariadau wrth i’r gwaith fynd yn ei flaen.	Swyddogion i drefnu sesiwn briffio i aelodau’r Bwrdd ar y prosiectau newid ymddygiad AU.	
3.8	Trafodwyd heriau cyllidebol prifysgolion a nodwyd bod yna heriau difrifol ac o ganlyniad mae prifysgolion yn fwy dibynnol ar gyllid y Coleg. Nodwyd bod penderfyniadau rhai unigolion i gymryd VR yn broblemus mewn mannau. Wrth lunio cynigion polisi i'r cyfnod nesaf, bydd angen ystyried a oes angen edrych ar broffil gweithgareddau a gwariant, ac ystyried a oes angen adnodd ychwanegol i fynd i'r afael â rhai o'r heriau hyn.		

	Cyfeiriwyd at y Cynllun Staffio AU fel enghraifft o gynllun blaenorol gan y Coleg i adeiladu capasiti. Os oes arwyddion bod problem capasiti staffio yn dechrau codi eto, a hynny'n effeithio ar allu sefydliadau i gynnal a datblygu darpariaeth, bydd angen i'r Coleg edrych ar botensial cynllun fel y Cynllun Staffio eto. Mae angen pwyso ar Medr i sicrhau bod arian craidd (megis ar ffurf premiwm) yn cael ei ddarparu i gynnal darpariaeth fel bod cyllid y Coleg yn gallu cael ei ddefnyddio i sbarduno darpariaeth newydd.		

4. Cyflwyniad ar Strategaeth Iechyd a Gofal y Coleg

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
4.1	Cyflwynodd Gwenllian Owen, Uwch Reolwr Addysg Uwch diweddariad ar Strategaeth Iechyd a Gofal y Coleg. Bwriad y strategaeth yw i ddwyn ynghyd y gweithgareddau sydd eisoes ar waith ac i sefydlu un cynllun traws-sectorol ar gyfer y meysydd hyn yn benodol.		
4.2	Nodwyd bod datblygu strategaeth a chynllun gweithredu penodol ar gyfer y sectorau Iechyd a Gofal yn gwneud cyfraniad allweddol tuag at gyflawni'r weledigaeth oedd yng nghyngor y Coleg i Medr. Mae'r Coleg eisoes yn adnabod y sectorau Iechyd a Gofal fel meysydd blaenoriaeth ar draws ei gynlluniau AU, AB a phrentisiaethau.		

4.3	Darparwyd diweddariad ar y cyd-destun data a nodwyd bod y darlun yn amrywio fesul pwnc a sefydliad a thynnwyd sylw at rai tueddiadau cenedlaethol.		
4.4	Nodwyd bod tair prif thema yn y strategaeth sef i (i) gydweithio’n effeithiol gyda phartneriaid, (ii) cefnogi a chynyddu’r ddarpariaeth academaidd ac ar leoliad, a (iii) chynyddu’r niferoedd sy’n astudio rhywfaint drwy gyfrwng y Gymraeg.		
4.5	Nodwyd bod perthynas y Coleg wedi ei gryfhau yn sylweddol gydag AaGIC, sy’n ddatblygiad strategol pwysig i’r Coleg ac i’r maes hwn. Mae nifer o bartneriaid wedi bwydo mewn i’r strategaeth a bydd y strategaeth yn esblygu wrth i ni barhau gyda’r trafodaethau.		
4.6	Nodwyd bod Cynllun Gweithredu dilynol sy’n cyd-fynd â’r Strategaeth hon yn cynnwys 8 nod strategol ac yn amlinellu'r camau sydd angen eu cymryd i gyflawni’r prif themâu.		

5. Eitem 5 - Diweddariad polisi (caeëdig)

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
5.0	*Cofnod ar wahân (eitem gaeëdig)*		

6. Eitem 6 – Ymddiriedolaeth Salesbury

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
6.1	Darparwyd diweddariad llafar gan Dr Dylan Phillips i gyd-fynd gyda'r adroddiad papur.		
6.2	Cododd aelodau bryderon ynghylch y baich gwaith fyddai'n cwympo ar swyddogion y Coleg petai Cronfa Genedlaethol William Salesbury yn parhau yn ei ffurf bresennol fel elusen ac endid ar wahân i'r Coleg. Mynegwyd amharodrwydd hefyd i fynd i gostau pellach yn comisiynu adolygiad cyfreithiol, ac i ysgwyddo'r gost i'r hir-dymor o weinyddu'r elusen fel endid ar wahân. Penderfynwyd gwrthod yr awgrym bod y Coleg yn cael ei benodi'n Ymddiriedolwr Corfforaethol ond cytunwyd y byddai'r Coleg yn barod i gymryd cyfrifoldeb am y Gronfa, gan gadw'r enw a pharhau i ddosbarthu gwobrau ariannol i fyfyrwyr yn unol â'r amcanion gwreiddiol, pe byddai'r elusen yn dod i ben a'r asedau yn cael eu trosglwyddo i'r Coleg i'w hymgorffori fel un o gronfeydd cyfyngedig eraill y Coleg. Rhoddwyd awdurdod i'r swyddogion, mewn ymgynghoriad gyda'r Cadeirydd, i gynnig yr opsiwn hwn i'r Ymddiriedolwyr.	Y Coleg i gynnig cymryd cyfrifoldeb am y Gronfa pe byddai'r elusen yn dod i ben a'r asedau yn cael eu trosglwyddo i'r Coleg a'u hymgorffori fel un o gronfeydd cyfyngedig eraill y Coleg.	

7. Eitemau 7 ac 8 – Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 3 Gorffennaf 2024

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
7.1	Derbyniwyd y cofnod fel cofnod cywir o'r cyfarfod.		

8. Eitemau 9 a 10 - Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 16 Hydref 2024

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
8.1	Derbyniwyd y cofnod fel cofnod cywir o'r cyfarfod.		

9. Eitem 11 – Materion y Cadeirydd

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
9.1	Dim i'w nodi.		

10. Eitem 12 – Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
10.1	**Cofnodion cyfarfod 6 Tachwedd 2024** Cyflwynwyd copi o gofnod y cyfarfod i'r Bwrdd.		
10.2	**Gweithdrefnau penodi i'r Bwrdd a'i bwyllgorau**		

	Derbyniwyd y gweithdrefnau.		
10.3	**Recriwtio aelod newydd i'r Bwrdd** Hysbysebwyd am aelod newydd i Fwrdd y Coleg yn ystod misoedd Medi a Hydref. Derbyniwyd 3 chais erbyn y dyddiad cau ar 30 Hydref. Cynhaliodd y Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant gyfarfod panel rhestr fer i ystyried y ceisiadau ar 7 Tachwedd a phenderfynwyd mai un ymgeisydd oedd yn teilyngu cyfweliad, i'w gynnal yn ystod y bythefnos nesaf. Bydd argymhelliad y Pwyllgor Penodiadau yn dilyn y cyfweliad yn cael ei gylchredeg ymhlith aelodau'r Bwrdd drwy ohebiaeth.		
10.4	**Ail-benodi 3 aelod o'r Bwrdd am dymor arall** Yn unol â'r Gweithdrefnau Penodi mae cyfraniadau'r tri aelod isod i'r Bwrdd wedi cael eu gwerthuso ac mae'r Cadeirydd wedi argymell estyn gwahoddiad i'r tri barhau am dymor pellach o wasanaeth. Mae'r Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant wedi derbyn yr argymhelliad ac mae'r tri aelod wedi cytuno i barhau. Cymeradwywyd ail-benodi Athro Anwen Jones, Ann Beynon a'r Athro Enlli Thomas.		
10.5	**Penodi cadeirydd i'r Pwyllgor Archwilio a Risg** Gan fod cyfnod William Callaway fel aelod o Fwrdd y Coleg wedi dod i ben, mae cadeiryddiaeth y Pwyllgor Archwilio a Risg yn wag yn ogystal. Mae Cadeirydd y Bwrdd wedi gofyn i Rhys Evans gadeirio'r Pwyllgor		

	Archwilio a Risg ac mae Rhys wedi cytuno. Hysbyswyd y Bwrdd eisoes drwy ohebiaeth (11 Hydref 2024). Cymeradwywyd penodi Rhys Evans yn Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Risg.		

11. Eitem 13 – Pwyllgor Archwilio a Risg

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
11.1	**Cofnod cyfarfod 23 Hydref 2024** Cyflwynwyd copi o gofnod y cyfarfod i'r Bwrdd.		
11.2	**Cyfrifon blynyddol archwiliedig ar gyfer 2023/24** Derbyniwyd y cyfrifon archwiliedig. Bydd y cyfrifon a'r datganiadau ariannol yn cael eu llofnodi gan y Cadeirydd ac yn cael eu cyflwyno i Dŷ'r Cwmnïau.		
11.3	**Adroddiad yr archwilwyr allanol** Derbyniwyd yr adroddiad.		
11.4	**Y Gofrestr Risg Strategol** Nodwyd y Gofrestr Risg, er gwybodaeth.		

12. Eitem 14 – Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
12.1	**Cofnod cyfarfod 25 Medi 2024** Cyflwynwyd copi o gofnod y cyfarfod i'r Bwrdd.		
12.2	Derbyniwyd adroddiad llafar gan Pedr ap Llwyd, Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol.		

13. Eitem 15 – Bwrdd Academaidd

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
13.1	**Cofnod cyfarfod 9 Hydref 2024** Cyflwynwyd copi o gofnod y cyfarfod i'r Bwrdd.		
13.2	Derbyniwyd adroddiad llafar gan yr Athro Enlli Thomas, Cadeirydd y Bwrdd Academaidd.		

14. Eitem 16 – Bwrdd Strategol ôl-16

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
14.1	**Cofnod cyfarfod ar 26 Medi 2024** Cyflwynwyd copi o gofnod y cyfarfod i'r Bwrdd.		

14.2	Derbyniwyd adroddiad llafar gan Meri Huws, Cadeirydd y Bwrdd Strategol ôl-16.		

15. Eitem 17 – Materion cyfansoddiadol

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
15.1	**Trefniadau cyfarfod cyffredinol blynyddol (Llys)** Bydd y Llys yn cael ei gynnal ar brynhawn dydd Llun, 24 Mawrth 2025 am 2 o'r gloch y prynhawn. Cyfarfod rhithiol fydd hwn i dderbyn yn ffurfiol adroddiad blynyddol a chyfrifon archwiliedig blynyddol y Coleg am 2023/24.		
15.2	**Cylchoedd gorchwyl** Derbyniwyd cylchoedd gorchwyl y Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant, Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol, Pwyllgor Archwilio a Risg, Bwrdd Academaidd a Bwrdd Strategol ôl-16.		

16. Eitem 18 – Cynulliad Blynyddol 2025

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
16.1	**Cadarnhau trefniadau'r cynulliad blynyddol** Bydd y Cynulliad yn cael ei gynnal ar nos Fawrth, 25 Mawrth 2025 yng Nghanolfan Medrus, Aberystwyth.		

16.2	**Enwebu cymrodyr er anrhydedd** Derbyniwyd adroddiad llafar gan Dr Ioan Matthews a chynnig enwebu: • Yr Athro Eleri Pryse • David Jones MBE • Yr Athro Geraint H. Jenkins Cymeradwywyd yr enwebiadau. Pwysleisiwyd yr angen i'w cadw yn gyfrinachol am y tro. Bydd Nia Brown, Swyddog Llywodraethiant y Coleg yn casglu enwebiadau yn ystod y flwyddyn o hyn allan.		

17. Eitem 19 – UFA

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
17.1	Dim i’w nodi.		

18. Eitem 20 – Dyddiadau’r cyfarfodydd nesaf

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
18.1	Nodwyd dyddiadau’r cyfarfodydd nesaf: • 26 Mawrth 2025 • 25 Mehefin 2025		